

Sessie: Mini- college over fenomenen rondom nationaal-populisme

Spreker: Clemens van Herwaarden (senior analist BZK en docent contemporaine geschiedenis aan de EUR)

Waar ging de sessie over

Dr. Clemens van Herwaarden staat een dag na de overwinning van Donald Trump bij de Amerikaanse verkiezingen langer stil bij diens nationaal-populistische stijl en de bijzondere gevoelens die hierdoor bij een deel van het Amerikaanse volk zijn ontstaan. Hiervoor put Van Herwaarden mede uit eigen onderzoek “ Liefde voor een leider. Charisma en populisme in de politiek”(2017).

Omdat autocratische nationaal- populistische leiders het verleden nostalgiseren zijn de volgende inzichten hierover voor bestuurders en ambtenaren wellicht een *eye opener*. Nostalgische mensen in verschillende landen hebben van drie zaken afkeer; Sociale en etnische spanningen, grote en snelle veranderingen en van de meeste vormen van schaalvergroting.

Wat zijn de belangrijkste lessen van de sessie

De volgende tips kan men (politici) ter harte nemen:

- Harmonie en onderling vertrouwen bevorderen.
- Mensen niet tegen elkaar opzetten.
- Voorzichtig zijn met het rommelen aan de status quo.
- En kleinschaligheid bevorderen en in duurzaamheid investeren.

Sessie: Prille polarisatie

Spreeker: Augusto de Campos Neto (Senior adviseur bij het Ministerie van Sociale Zaken)

Waar ging de sessie over

Prille polarisatie gaat over hoe je nog meer aan de voorkant van onrust en ongenoegen kan komen. Wat kun je doen aan polarisatie:

- Verander van doelgroep → focus op extremen of middengroep?
- Verander van onderwerp → niet polariserende onderwerp, maar kijk naar ander onderwerp wat er leeft
- Verander van positie → bewust kijken naar rollen en eventuele verandering.
- Verander toon/taal → wees bewust van je woordgebruik en probeer veroordelende taal te voorkomen

Wat zijn de belangrijkste lessen van de sessie

- Kijk wat achter de polarisatie zit en probeer daarop te acteren.
- Luister naar wat er speelt en sluit vervolgens aan op wat er leeft. Op basis daarvan kun je daarna andere gesprekken voeren (bv ondermijning). Vertrouwen, geloofwaardigheid en wederkerigheid is essentieel.
- Transparantie is heel erg belangrijk, net als woordkeuze en het kennen van de historie van bv. een wijk.
- Voorkomen is beter dan genezen

Sessie: Bondgenoten aanpak Politie

Spreker: Hicham Argani (Politieman & Verbinder Eenheidscoördinator Bondgenoten)

Waar ging de sessie over

Bondgenoten zijn invloedrijke personen in de (lokale) samenleving en die structureel contact hebben met politie en gemeente. Zij kunnen helpen om beelden en sentimenten te delen, invloed aan te wenden en in die rollen bijstaan bij maatschappelijke onrust.

Wat is de belangrijkste les van de sessie

Vertrouwen tussen overheid en groepen in de samenleving bouw je op in vreedstijd, zodat je elkaar weet te vinden in crisis.

Sessie: Dilemmalogica

Spreker: Cor Vos (Gemeente Amsterdam, directie communicatie)

Waar ging de sessie over

De sessie werd afgetrapt met de definitie van 'dilemma' → 'Het is een lastige keuze tussen twee onaangename zaken'

Een interessant bespreekpunt was dat discussie niet per se negatief hoeft te zijn ('positieve polarisatie', agonisme). Sterker nog, verschillende geluiden moeten naast elkaar kunnen bestaan in een democratie. De valkuil zit erin dat we niet meer naar elkaar luisteren en elkaar daardoor niet mee begrijpen.

3 stappen van dilemma logica:

- 1) Erken de zorgen
- 2) Orden de zienswijze
- 3) Biedt perspectief

Wat zijn de belangrijkste lessen van de sessie

- 1) Leg het probleem op tafel. Probeer als bestuurder of ambtenaar mensen mee te nemen in je gedachtegang en je dilemma's. Daarmee kweek je begrip.
- 2) Luister zodanig naar de ander dat je diens standpunt hardop kunt navertellen en stel je eigen oordeel uit (socratisch gesprek)

Sessie: Het fenomeen soevereinen

Spreker: Catherine Hartmann (Trainer bij Sabeer)

Waar ging de sessie over:

Waarom raken mensen geïnteresseerd in het soevereine narratief? Bij mensen kan een cognitieve opening ontstaan, bijvoorbeeld door persoonlijke grieven of (negatieve) ervaringen. Mensen kunnen zich vanuit deze voedingsbodem gaan verdiepen in (radicale) ideeën / complottheorieën die gebeurtenissen verklaren en houvast geven en hen komen hierdoor mogelijk ook in contact met gelijkgestemden (denk aan het Vraag-aanbod-model van Collin Melli).

Wat kunnen gemeenten of andere organisaties doen met het fenomeen:

1. **Signaleren** - Hierdoor komt er inzicht in het 'fenomeen' en wie hier mee te maken krijgt.
2. **Vastleggen van een handelingsperspectief** - Wat doet de gemeente of organisatie bij signalen van anti-overheidssentiment, anti-institutioneel extremisme of soevereiniteit?

Wat is de belangrijkste les van de sessie:

Belangrijk aandachtspunt is dat er ingezet wordt op een lange termijn, of structurele visie/ oplossing gezien de doelgroep, of het fenomeen, vraagt om tijd en energie, waardoor snelle of kortdurende projecten mogelijk averechts kunnen werken.

